

Voorwoord

Foto: H. de Kok.

Ons tweede begrazingsnummer

Begrazing is een essentieel proces in de natuur. Wanneer wij natuur definiëren als een geheel van patronen en processen dat 'draait' op zonne-energie, dan is meteen duidelijk dat de mens hierin slechts een rol van ondergeschikt belang speelt. Hij behoeft niet veel meer te doen dan die elementen terug te brengen die hij er eerst zelf heeft uitgehaald. De Oeros is weliswaar door de mens uitgeroeid maar het Heckrund is een goede vervanger. De moderne mens wordt nu gaande door de natuur, geconfronteerd met de majestueuze horens van een volwassen Heckstier, neemt zich in acht en doet een stapje terug. Naast begrazing is juist ook dit leerproces van essentieel belang, zowel voor de (huidige) natuur als voor het overleven van de mens! Of wilt gij, beste lezer, voortgaan op de oude voet totdat de natuur met zijn ditmaal denkbeeldige maar even majestueuze 'horens' de grens stelt en niet meer Zandvoort maar Amersfoort aan zee ligt...?

Hoe ook de loop van de (natuur)geschiedenis zal zijn, dit themanummer pleit voor de mens die zich inhoudt, niet meer doet dan voorwaarden schept voor een natuurlijk verloop van processen opdat patronen worden gevormd. Kortom het grazende dier terug in de natuur; begrazing van natuurgebieden, niet als doel in zichzelf, ook niet slechts als middel, maar als onderdeel van een meer natuurlijk systeem met een hoge mate van zelfregulatie.

De lezer zal, zo meent de redactie, dit nieuwe nummer met meer vrucht tot zich nemen door het te vergelijken met het eerste themanummer dat wij over dit onderwerp uitgaven (Huid en Haar jaargang 5, nummer 4-5, 1986). Allen die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit nummer, worden hierbij door de redactie bedankt. Moge ook dit nieuwe themanummer zijn uitwerking niet missen!

Jan van der Mark